

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı:1968/66

Karar sayısı:1968/64

Karar günü:17/12/1968

Resmi Gazete tarih/sayı:8.2.1969/13122

İtiraz yoluna başvuran : Siirt Sulh Ceza Mahkemesi.

İtirazın konusu: 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun değişik 124. maddesinde yer alan ve kimi sorgu hâkimi kararlarının, asliye ceza mahkemesi başkanının veya hâkiminin onayı ile tekemmül edeceğine ilişkin bulunan hükmün, Anayasa'nın 132. maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenmiştir.

OLAY : Büyük baş hayvan hırsızlığı ve çalınmış malı bilerek satın almak suçlarından ötürü sanıklar hakkında Siirt Sorgu Hâkimliğince yapılan ilk soruşturma sonucunda, bunlardan bir bölümü yönünden son soruşturmanın Siirt Sulh Ceza Mahkemesinde açılmasına ve öteki iki sanığın son soruşturmanın açılmasını haklı gösterecek delil elde edilemediği gerekçesiyle yargılamalarının önlenmesine 10/7/1968 gününde 1968/1-33 sayılı karar verilmiştir. Dâvaya bakan sulh ceza mahkemesi, yargılanmanın önlenmesi kararı için yetkili hâkimden onama alınmadığını görmüş ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun olaya ilişkin değişik 124. maddesinin ikinci fıkrası hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğu kanısı ve iptali istemi ile Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

Mahkemenin gerekçesi özeti:

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte sorgu hâkimliği görevi, çoğunlukla, hukuk fakültesi mezunu olmayan ve müstantik adını taşıyan kimseler tarafından yürütülüyordu. Kanun koyucunun, bu kişilerin yeterli hukuk bilgisine sahip bulunmadıklarını düşünerek itiraz konusu hükme yer vermiş olduğu söylenebilir. Oysa bugün, hemen her yerde, bu görevi Hukuk Fakültesi mezunu hâkimler yerine getirmektedir.

Anayasa'nın 132. maddesinde "hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz" denilmiştir. Anayasa'nın bu hükmü "hâkimler" deyimine kapsamına giren sorgu hâkimleri için de geçerlidir. Sorgu hâkiminin kararını asliye, ceza hâkiminin onamaması dâva açma yönünden sorgu hâkimine verilmiş bir emir ve talimat niteliği taşıdığından, söz konusu 124. maddenin ikinci fıkrasının Anayasa'nın 132. maddesine aykırılığı açıktır.

İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesine göre yapılan ilk incelemede;

İşin, niteliği bakımından başka güne bırakılmasına lüzum görülmeyerek sulh ceza mahkemesinin 22/11/1968 günlü ve 1968/89 sayılı gerekçeli yazısı ve ekleri ve konu ile ilgili hükümler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 151. maddesinin birinci fıkrasında "bir dâvaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanunun hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddî olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar dâvayı geri bırakır" denilmektedir. "Bir dâvaya bakmakta olan mahkeme" deyimini 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı Kanunun 27. maddesinde de tekrarlanmıştır.

Esas sayısı:1968/66
Karar sayısı:1968/64

Bu hükümlere göre, ancak bakılmakta olan bir dâva nedeniyle uygulanacak kanunun hükümleri Anayasa'ya aykırı görülürse itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesine başvurulabilir. Olayda itiraz konusu hükmün uygulanabilmesi, sadece yargılanmalarının önlenmesine karar verilmiş olan sanıklar bakımından düşünülebilir. Oysa anılan iki sanığa ait dâva Siirt Sulh Ceza Mahkemesine intikal etmiş değildir. Mahkemenin bakmakta bulunduğu dâvada ise Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun değişik 124. maddesinin ikinci fıkrasını uygulama durumunda bulunduğundan söz edilemez.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerden ötürü Anayasa'nın 151. maddesine uymayan itirazın yetki yönünden reddine 17/12/1968 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkanvekili
Lütfi Ömerbaş

Üye
İhsan Keçecioglu

Üye
Salim Başol

Üye
Feyzullah Uslu

Üye
A. Şeref Hocaoglu

Üye
Celalettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Fazıl Uluocak

Üye
Sait Koçak

Üye
Avni Givda

Üye
Muhittin Taylan

Üye
İhsan Ecemiş

Üye
Halit ZARBUN

Üye
Mustafa Karaoglu

Üye
Muhittin GÜRÜN